

Vimmerby kommun
kommun@vimmerby.se

Rektorn vid Vimmerby gymnasium 1
agneta.kling@vimmerby.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Vimmerby gymnasium 1
i Vimmerby kommun

Tillsyn i Vimmerby gymnasium 1

Skolinspektionen genomför tillsyn i Vimmerby kommun under 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Vimmerby gymnasium 1 besöktes av Skolinspektionen mellan den 24 och den 26 februari 2014.

Fakta om skolenheten

Vimmerby gymnasieskola ligger i de centrala delarna av Vimmerby. Skolan är indelad i fyra rektorsområden och varje rektorsområde utgör en skolenhet. Skolan har utöver rektorerna en administrativ ledning i form av en områdeschef. Skolan erbjuder åtta nationella program samt introduktionsprogram. Detta beslut avser tillsyn i skolenheten med introduktionsprogrammen (Vimmerby gymnasium 1). Innevarande läsår har skolenheten introduktionsprogrammen programinriktat individuellt val, individuellt alternativ och språkintröduktion. Beslut efter tillsyn i övriga skolenheter görs separat.

Skolenhetens egen redovisning visar att 70 procent av eleverna på individuellt alternativ fick betyg i något ämne 2013 och 54 procent började på ett nationellt program. En elev, av 19, på individuellt alternativ började på folkhögskola. På språkintröduktion fick 25 procent av eleverna betyg i svenska som andraspråk 2013. Utöver dessa betyg fick de 27 eleverna sammanlagt tolv betyg, varav sju i modersmål. Enligt rektorn är det ganska vanligt att eleverna är kvar på språkintröduktion i tre år. För programinriktat individuellt val finns inga resultat redovisade.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Vimmerby gymnasium 1 visar att det tar lång tid för vissa elever att komma vidare i sin utbildning. Skolan behöver därför i sitt systematiska kvalitetsarbete analysera resultaten på skolnivå samt planera och genomföra relevanta åtgärder. Skolenheten behöver tillsammans med grundskolorna i kommunen informera de elever som utbildningen är avsedd för om syftet med de olika introduktionsprogrammen på så sätt att eleverna och deras vårdnadshavare kan göra ett medvetet val. Rektorn och lärarna behöver dessutom utarbeta rutiner och arbetssätt så att undervisningen anpassas efter elevernas olika behov och förkunskaper i alla ämnen som eleverna har. Vidare behöver rektorn tillsammans med lärarna utarbeta rutiner för anmälan och utredning om behov av särskilt stöd. För att säkerställa att insatserna är relevanta är det viktigt att elevhälsan är involverad i utredningsarbetet när det är berättigat.

Av tillsynen framgår att verksamheten för eleverna på såväl individuellt alternativ som språkintröduktion är relativt isolerad från de övriga programmen på skolan. Enligt forskningen är det viktigt att en skola arbetar medvetet för att elever i särskilda grupper känner att de är med i skolans gemenskap. Att de exempelvis får möjlighet att delta i reguljär klass när det är möjligt bidrar dessutom till att deras ämneskunskaper utvecklas, inte minst kunskaperna i svenska för eleverna på språkintröduktion.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vimmerby kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 12 juni 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Vimmerby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Lärarna ska utgå från elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Motivering

Enligt skollagen ska i utbildningen hänsyn tas till elevers olika behov. Alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Av läroplanen framgår att läraren ska utgå från den enskilda elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Skolverkets allmänna råd om utbildning för nyanlända (SKOLFS 2009:15) betonar vikten av att skolan tar till vara nyanlända elevers ämneskunskaper och utvecklar dem. I kommentarerna betonas särskilt skolans ansvar för att ge eleven det stöd som han eller hon behöver för att så effektivt som möjligt fortsätta sitt lärande i alla ämnen. Enligt Skolverket upplever de elever som har en god skolbakgrund inte sällan att deras ämneskunskaper "får ligga i träda" medan de ensidigt ägnar sig åt svenska.

Av tillsynen framgår att eleverna på språkintröduktion nivå grupperas i tre grupper utifrån sina kunskaper i svenska. Nyanlända placeras alltid i nybörjargruppen. Det framgår emellertid att undervisningen i grupperna inte anpassas tillräckligt efter de olika elevernas kunskaper i olika ämnen. I intervjuer framkommer att elever i nybörjargruppen får börja om med vissa elementära moment i svenska som andraspråk när helt nyanlända elever börjar i gruppen. Det framkommer i elevintervjuer att undervisningen och läromedlen i gruppen ibland är för svåra för enskilda elever, framför allt i engelska.

Tillsynen visar vidare att i matematik får inte eleverna alltid den stimulans och ledning de behöver för att utvecklas i sin egen takt. Ofta bestäms nivån på undervisningen i matematik av vilken grupp de är placerade i, vilket i sin tur bestäms av elevens kunskaper i svenska som andraspråk och inte matematik. Exempelvis är det inte säkert att elever som får betyg i grundskolematematiken får möjlighet att utveckla sina kunskaper ytterligare genom att börja med gymnasiekurser i matematik. Rektorn uppger att flera elever på språkintröduktion är duktiga i matematik, men har haft svårt att klara matematiken på gymnasienivå eftersom den mestadels består av lästäl, som eleverna enligt rektorn inte har tillräckliga kunskaper i svenska för att förstå. För att eleverna ska klara matematiken på nationella program behöver de studiehandledning på moders-

mål, vilket skolenheten enligt rektorn inte kan ge i den utsträckning som behövs. Det samma gäller för de elever som önskar läsa fysik och kemi på gymnasienivå. Istället för kurser på de nationella programmen får eleverna läsa dessa ämnen på grundskolenivå för att lära sig de ämnesspecifika begreppen på svenska.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolenheten och lärarna inte i tillräcklig utsträckning anpassar utbildningen och undervisningen efter elevernas egna förutsättningar och kunskaper för att de ska utvecklas så långt som möjligt i alla de ämnen de läser. Huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

1 kap. 4 § skollagen, 3 kap. 3 § skollagen, 2011 års läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11)
2.1 Kunskaper

Särskilt stöd

Bedömning

Vimmerby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektorn ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds.
- Vid utredningen ska samråd ske med elevhälsan, om inte detta är uppenbart obehövligt.
- Åtgärdsprogram ska beslutas av rektorn och där ska anges vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Eleven ska ges möjlighet att delta vid utarbetandet av ett åtgärdsprogram.

Motivering

Skolan ska ge alla barn och elever möjlighet att nå utbildningens mål. En del i detta arbete är att skolan ska ge det särskilda stöd som en elev behöver. Av skollagen framgår att om det framkommer att en elev befaras att inte nå de mål eller kunskapskrav som minst ska uppnås ska det anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Vidare framgår av skollagen att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om utredningen visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn eller den rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogram utarbetas. Ett beslut i fråga om åtgärdsprogram kan överklagas.

Enligt rektorn och lärarna utarbetas åtgärdsprogram för alla elever på individuellt alternativ med förklaringen att de inte nådde de kunskapskrav som minst ska uppnås under sin grundskoletid. Enligt lärarna är förfarandet att de anmäler "hela tiden" vid de träffar de har med rektor varje vecka och att åtgärder skrivs in i elevernas individuella studieplaner och ibland i ett särskilt åtgärdsprogram. Rektorn uppger i samband med faktakontrollen att stöd och åtgärder skrivs in i elevens individuella studieplan

som från och med innevarande läsår har titeln "individuell studieplan med åtgärdsprogram" istället för bara "individuell studieplan". Enligt lärarna skrivs åtgärdsprogrammen tillsammans med föräldrarna. I elevintervjun framkommer dock att eleverna på individuellt alternativ inte känner till att de har åtgärdsprogram och inte heller vilka insatser som dessa innehåller. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av beslutas inte av rektorn, utan skrivs under av mentorerna trots att beslutanderätten inte har överlåtits till dem. Åtgärdsprogrammen saknar överklagandehänvisning. Det framgår inte heller av åtgärdsprogrammen hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

För eleverna på språkinträdning skrivs inga separata åtgärdsprogram, trots att långtgående insatser för enskilda elever – exempelvis hemstudier huvuddelen av lektionstiden – har genomförts. Enligt rektor skrivs åtgärder istället in i "den individuella studieplanen och 'individuell studieplan med åtgärder'".

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver se att det finns tydliga och fungerande rutiner på skolenheten från det att lärare eller annan personal uppmärksammar att en elev kan vara i behov av särskilt stöd till dess att åtgärdsprogram utarbetas och följs upp. Rektorn har också ett ansvar för att skolenhetens personal känner till och följer dessa rutiner. Huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 9 § skollagen, 3 kap. 8–9 §§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Vimmerby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn leda och samordna det pedagogiska arbetet vid en skolenhet och särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Vidare framgår att rektorn ansvarar för att det, under medverkan av bland annat lärare och elever, bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete på skolenhetsnivå. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter uppfylls.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. I det ligger att rektorn ansvarar för att verksamhetens resultat behöver följas upp, analyseras och bedömas i förhållande till vad vetenskap och beprövad erfarenhet lyfter fram som betydelsefullt i genomförandet. Även vid planering och prioritering av utvecklingsinsatser är det viktigt att ta hänsyn till aktuell forskning. För att det ska vara möjligt behöver rektorn säkerställa att personalen på enheten kan använda – och använder – ändamålsenliga former för uppföljning och analys av utbildningen. Vidare bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitets-

arbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analyser och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingssatser.

Av tillsynen framgår att det kvalitetsarbete som bedrivs på skolenheten har ett tydligt individfokus och att det saknas en analys av skolenhetens övergripande utvecklingsbehov. Det saknas dessutom tydliga rutiner för vilka underlag som ska användas för att sammanställa skolenhetens samlade resultat. Rektorn och respektive arbetslag har regelbundet konferenser, men diskussionerna där handlar närmast uteslutande om måluppfyllelsen och åtgärder för enskilda elever och inte om generella åtgärder för att öka måluppfyllelsen. Den dokumentation som görs rör därför huvudsakligen enskilda elever och skrivs in i deras individuella studieplaner eller åtgärdsprogram. Det framgår också att enskilda elevers resultat inte används som underlag för en övergripande analys av skolenhetens arbetsformer och arbetssätt, exempelvis när det gäller hur elever snabbare ska komma vidare.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå. Huvudmannen föreläggs att åtgärda denna brist.

Författning

2 kap. 9 § och 4 kap. 4–6 §§ skollagen, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Vimmerby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning.

- Antagning och urval ska göras enligt författningarna.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar hemkommunen för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds preparandutbildning, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion.

Av tillsynen framgår att inga elever går på preparandutbildning eller yrkesintroduktion. I intervjuer med rektor och lärare framkommer dock att det finns elever som borde gå på dessa program. Det framkommer att skolenheten har valt att placera alla elever – som inte är behöriga till språkintröduktion - i individuellt alternativ eftersom alla "ryms" inom individuellt alternativ. Vidare framkommer i rektorsintervjun att många elever har uppfattningen att de ska gå individuellt program enligt förra skollagen och tror att det motsvaras av individuellt alternativ. Enligt rektor är det individuella programmet väldigt etablerat på grundskolorna och eleverna förväntar sig att bara att läsa engelska, matematik och svenska när de väljer individuellt alternativ. Skolinspektionen vill betona att det ligger i hemkommunens ansvar att informera eleverna på så sätt att det bli tydligt för dem och deras vårdnadshavare vilket intröduktionsprogram som är lämpligast för eleverna för att de ska utvecklas så långt som möjligt utifrån sina individuella förutsättningar och förväntningar.

Skolinspektionen bedömer att hemkommunen i praktiken inte erbjuder alla behöriga elever de introduktionsprogram som ska erbjudas, eftersom syftet med de olika programmen inte klargörs. Huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

17 kap. 16 § skollagen

Omfattning, innehåll och resurstillgång**Bedömning**

Vimmerby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Utbildningens innehåll på programinriktat individuellt val ska överensstämma med författningarnas krav.

Motivering

Enligt gymnasieförordningen ska programinriktat individuellt val innehålla de grundskoleämnena som en elev inte har godkända betyg i och som krävs för att eleven ska bli behörig till ett yrkesprogram.

Av tillsynen framgår att elever som går på programinriktat individuellt val och inte har betyg i exempelvis matematik från grundskolan inte erbjuds att läsa grundskolematematiken inom ramen för utbildningen. I stället ska eleverna läsa in grundskolematematiken under två lektioner på eftermiddagstid. Enligt rektorn fungerar det på samma sätt för alla de grundskoleämnena som elever på programinriktat individuellt val inte har godkända betyg i och som krävs för behörighet till yrkesprogram.

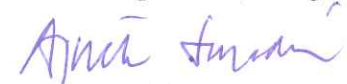
Skolinspektionen bedömer att utbildningen för elever på programinriktat individuellt val inte anpassas efter deras behov. Huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

6 kap. 4 § gymnasieförordningen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredarna Christian Magnusson och Camilla Landgren, enhetschef Allan Westerdahl samt undervisningsråd Ewa Hallberg.

På Skolinspektionens vägnar

Agneta Sandén
Avdelningschef

Hans-Göran Arvidsson
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.